

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΩΝ Β

Teksten stammer fra Xenophons *Erindringer om Sokrates* (2.7. 12-14) og skildrer Sokrates som ven. I det foregående har vennen Aristarch beskrevet de problemer, som han har med sine kvindelige slægtninge, der på grund af krigen er flyttet ind hos ham. Aristarch er sur på kvinderne, fordi de ikke laver noget, og er de sure på ham, fordi de ikke har noget at tage sig til. Sokrates råder Aristarch til at lade kvinderne arbejde med *"det, som opfattes som det skønneste og sømmeligste for en kvinde"*.

Ἐκ τούτων δὲ ἐπορίσθη μὲν ἀφορμή, ἐωνήθη δὲ ἔρια· καὶ ἐργαζόμεναι μὲν ἡρίστων, ἐργασάμεναι δὲ ἐδείπνουν, ἰλαραὶ δὲ ἀντὶ σκυθρωπῶν ἦσαν· καὶ ἀντὶ ὑφορωμένων ἑαυτοὺς ἡδέως ἀλλήλους ἐώρων, καὶ αἱ μὲν ὡς κηδεμόνα ἐφίλουν, ὁ δὲ ὡς ὠφελίμους ἠγάπα.

5 Τέλος δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸν Σωκράτην χαίρων διηγεῖτο ταῦτα τε καὶ ὅτι αἰτιῶνται αὐτὸν μόνον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν ἐσθίειν. καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· Εἶτα οὐ λέγεις αὐταῖς τὸν τοῦ κυνὸς λόγον;

Φασὶ γὰρ, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν οἶν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν· Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὃς ἡμῖν μὲν ταῖς καὶ ἔρια σοὶ καὶ ἄρνας καὶ τυρὸν παρεχούσαις οὐδὲν δίδως ὅ
10 τι ἂν μὴ ἐκ τῆς γῆς λάβωμεν, τῷ δὲ κυνί, ὃς οὐδὲν τοιοῦτόν σοι παρέχει, μεταδίδως οὐπερ αὐτὸς ἔχεις σίτου. τὸν κύνα οὖν ἀκούσαντα εἰπεῖν·

Ναὶ μὰ Δί· ἐγὼ γὰρ εἶμι ὁ καὶ ὑμᾶς αὐτὰς σώζων ὥστε μήτε ὑπ' ἀνθρώπων κλέπτεσθαι μήτε ὑπὸ λύκων ἀρπάζεσθαι· ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττομι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε, φοβούμεναι μὴ ἀπόλεσθε. οὕτω δὲ λέγεται καὶ τὰ
15 πρόβατα συγχωρῆσαι τὸν κύνα προτιμᾶσθαι. καὶ σὺ οὖν ἐκείναις λέγε ὅτι ἀντὶ κυνὸς εἶ φύλαξ καὶ ἐπιμελήτης, καὶ διὰ σέ οὐδ' ὑφ' ἐνὸς ἀδικούμεναι ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζόμεναι ζῶσιν.

Xenofons Erindringer om Sokrates

Oversættelse

Efter denne samtale med Sokrates skaffede Aristarch midler til veje og indkøbte uld. Kvinderne arbejdede nu, selv mens de spiste frokost, og først når de skulle spise til aften, holdt de inde med dagens arbejde. I stedet for sure, var de nu glade og i stedet for at skule ondt til hinanden, smilede de nu sødt til hinanden, og *de* holdt af Aristarch, fordi han var deres beskytter, og *han* af dem, fordi han nu havde gavn af dem.

Efter et stykke tid opsøgte han Sokrates og fortalte ham glædesstrålende om forandringen på hjemmefronten, og at kvinderne nu beskyldte *ham* for at være den eneste i huset, der ikke arbejdede for føden. Dertil svarede Sokrates:

Hvorfor fortæller du dem så ikke fabeln om hunden? Den lyder sådan her:

”Dengang da dyrene endnu kunne tale, sagde et får engang til sin herre:

Det er da mærkeligt, at du, som får både uld, lam og ost fra os, ikke giver os noget igen bortset lige fra det, som vi selv kan tage fra jorden, hvorimod hunden, som ikke giver dig noget af den slags, den giver du bidder af din egen mad.

Hunden hørte det og svarede: Det er da klart, jeg er jo den, der passer på jer, så I hverken bliver røvet af mennesker eller af ulve. Hvis jeg ikke passede på jer, ville I ikke engang kunne græsse af lutter angst for, at I skulle blive slået ihjel.

Fårene indrømmede så, at hunden burde æres frem for dem.”

Sig du derfor også til kvinderne, at ligesom hunden er du deres vogter og beskytter, og at det er takket være dig, at de kan leve og arbejde glade og uforstyrrede.

Opgaver til Xenofon: Erindringer om Sokrates

Tallene i parentes angiver linjerne i den græske tekst

Opgave 1

A. Analyseopgaver

Begge opgaver skal besvares

1. Find følgende former: ἠρίστων (1), εἰπεῖν (8), ἀκούσαντα (11), δύναισθε (14).
Bestem formen, herunder ordklassen, og anfør opslagsformen.
2. Giv en syntaktisk analyse af helsætningen: φασὶ γὰρ, ὅτε φωνήεντα ἦν τὰ ζῶα, τὴν οἶν πρὸς τὸν δεσπότην εἰπεῖν (8)

B. Oversættelsesopgaver

Begge opgaver skal besvares

1. Giv en mere ordret oversættelse (kontroloversættelse) af stykket: τέλος δὲ ἐλθὼν πρὸς τὸν Σωκράτην χαίρων διηγεῖτο τε καὶ ὅτι αἰτιῶνται αὐτὸν μόνον τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν ἐσθίειν (5-6).
2. Gør i samme stykke rede for,
  - a) hvilke(t) græsk(e)ord der er gengivet med *forandringen på hjemmefronten*
  - b) hvorledes ordene αὐτὸν μόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν ἐσθίειν er gengivet i den danske oversættelse, og hvilke forskelle der er mellem den græske tekst (αὐτὸν μόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀργὸν ἐσθίειν) og den danske oversættelse.

Opgave 2

A. Analyseopgaver

Begge opgaver skal besvares

1. Find følgende former: ἐώρων (3), παρεχούσαις (9), σίτου (11), ἀπόλησθε (14)
Bestem formen, herunder ordklassen, og anfør opslagsformen.
2. Giv en syntaktisk analyse af helsætningen: ἐπεὶ ὑμεῖς γε, εἰ μὴ ἐγὼ προφυλάττοιμι ὑμᾶς, οὐδ' ἂν νέμεσθαι δύναισθε (13-14).

B. Oversættelsesopgaver

Begge opgaver skal besvares

1. Giv en mere ordret oversættelse (version) af stykket: καὶ διὰ σέ οὐδ' ὑφ' ἐνὸς ἀδικούμεναι ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζόμεναι ζῶσιν (16-17).
2. Gør i samme stykke rede for,
  - a) hvilke(t) græsk(e)ord der er gengivet med *takket være dig*
  - b) hvorledes ordene ὑφ' ἐνὸς ἀδικούμεναι ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζόμεναι ζῶσιν er gengivet i den danske oversættelse, og hvilke forskelle der er mellem den græske tekst (ὑφ' ἐνὸς ἀδικούμεναι ἀσφαλῶς τε καὶ ἡδέως ἐργαζόμεναι ζῶσιν) og den danske oversættelse.

C. Fortolkningsopgaver

Besvar spørgsmål 1 og 2 og ét af de øvrige, ialt *tre*. Svarene nummereres.

1. Gør rede for tekstens indhold og form. Hvilken litterær genre må teksten siges at tilhøre?
2. Beskriv bygningen på billede 1 bestem stilarten. Overvej dernæst, på hvilken måde bygningen på billede 2 afspejler det antikke formsprog.
3. Hvilke oplysninger giver teksten om kvinders vilkår i det klassiske Athen?
4. Kommentér det billede, som teksten giver af Sokrates. Sammenlign evt. med andre forfattere.
5. Hvorfor lader Xenophon Sokrates fortælle en fabel ?
6. Karakterisér med udgangspunkt i teksten Xenophon som forfatter.